

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRAAD

UDGIVET AF
**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**

AUSCHWITZ
✱
BERGEN BELSEN
✱
BUCHENWALD
✱
DACHAU
✱
HUSUM
✱
NEUENGAMME
✱
PORTA
✱
RAVENSBRÜCK
✱
SACHSENHAUSEN
✱
STUTTHOF
✱
FRÖSLEV
✱
HÖRSERÖD
✱
SHELLHUSET
✱
VESTRE FÆNGSEL

FNs hovedbygning i New York er centralen for et vidt forgrenet genopbygningsarbejde, der spænder over det meste af jordkloden.

**Broager Trælasthandel
& Trævarefabrik**

Tlf. 34

Jens Juhler

Urmager - Guldsmed - Optiker
Broager Tlf. 131

Bevtoft Bageri

Tlf. 44134

Mejeriet

BEVTOFT

Tlf. 44117

Kolonial — Isenkram

C. KROGH

Øster Lindet

Tlf. 10

**ØSTER LINDET
BAGERI**

V. Frandsen
Telefon Nr. 17

J. J. Lobner

Tlf. Øsby 1

J. Christiansen

Kolonial — Isenkram
Tlf. Øsby 68

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30).
Telf.: Om dagen Minerva 1336 om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelses-tiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efter-ladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige for-mål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

BESTYRELSE

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Militærattache Fl. B. Larsen, Stockholm.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137,
Charlottenlund, Ordrup 5075.
Sekretær: Tobakshandler Sv. Darling, Hillerød.

Den øvrige bestyrelse:

Damtoft, Aage E., præst, Vesterbro 76, Ålborg.
Fosmark, Johs., overlærer. Redaktør af Pigtraad. Slagelsegade 9, 2., Kbh. Ø.
Øbro 8537.
Holt, Paul, seminarieførstander, cand. mag., Århus.
Jespersen, Otto, landsretssagfører, Søndergade 72, Århus.
Johansen, P. A., arkitekt, Bernstorffslunds allé 80, Charlottenlund.
Kjeldsen, K., oberstløjtnant, Odense.
Kærraa, Leo, tandteknikermester, Banegårdspladsen, Århus.
Leth, O., bibliotekar, Johnstrupsvej 8, Sorø.
Loft, Johs., gas- og vandmester, de Mezasvej 18, Århus.
Mahler, P. E., førstelærer, Nr. Søby Skole, Nr. Søby, Fyn.
Møller, Poul, fabrikant, Skive.
Næsted, Børge, læge, Sadolinsgade 9 st. th., Odense.
Olesen, Otto W., boghandler, Randers.
Olesen, O., kontorchef, Grønnegade 18 A, Herning.
Rambusch, H., landsretssagfører, Kongensgade 49, Esbjerg.
Riis, Poul, pastor, Rosenvængets Sideallé 5, København Ø. Tria 3101.
Schmidt, Otto, prokurist, Kolding.
Thestrup, K. (M. F.), dommer Herning.
Thorsøe, Holger, købmand, Sønderborg.

Svenning Rytters »J'accuse«

*Anmeldt af formanden for Kammeraternes Hjælpefond,
konsul Kaj Dahl*

Retspræsident Svenning Rytter, landets tidligere justitsminister, har af en eller anden grund mere end 8 år efter besættelsens ophør følt sig foranlediget til at udgive en piece betitlet »Retsopgøret under og efter besættelsen«.

Lad være, at udgivelsen skyldes idealistiske grunde, det er hævet over enhver tvivl, så må det dog siges at være en smule post festum og noget for optimistisk at tro, at blot et fåtal af landets befolkning så lang tid efter besættelsens ophør, den danske gennemsnitsmentalitet taget i betragtning, føler trang til at beskæftige sig med ting og begivenheder, der for langt de fleste allerede er historie.

Personlig beskæftiger jeg mig kun ugerne, såvel i tanke som i læsning, med den tid.

Jeg har læst bogen, fordi jeg blev bedt om det, men det er med den største selvovervindelse, jeg forsøger nogle spredte kommentarer der skal gøre det ud for en anmeldelse.

De 62 af bogens 92 sider er hel- liget angreb på straffelovstillæg- gene og ikke mindst den måde, hvorpå disse blev praktiserede, — og som jurist kan man ikke andet end erkende, at denne special- lovgivning med tilbagevirkende kraft var direkte stridende mod alle hidtil gældende strafferetlige læresætninger og tilmed skød langt over målet. Den almindelige rets- bevidsthed følte sig i de videste kredse krænket, — og med rette. Regeringen kunne anstændigvis ikke opfordre til tysker-arbejde og indtræden i frikorps-Danmark og så, da landet igen var frit, etablere

hjemmel for at straffe dem, der havde efterkommet opfordringen.

Mange af Frikorps-folkene var eventyrere eller idealister, der føl- te deres deltagelse som et korstog mod kommunismen, snarere end det, det blev sat op til: væbnet bistand til Hitler-styret.

Det var efter forfatteren en ud- trykkelig, men stiltiende forudsæt- ning for lovenes vedtagelse, måske endog direkte lovet af den da- værende justitsminister, at kun de alvorligste tilfælde skulle straf- fes efter disse undtagelseslove. Men folket ville se blod og enhver nok så lille bistand ydet værnemagten blev belagt med straf. Udrensning- en skete til bunds, så det kunne forslå noget, og de små landsfor- ræddere fik, hvad der tilkom dem og lidt til, medens de store og de største, nå, — ja, lad os ikke snak- ke om det, — det ved I jo alle sammen lige så godt som jeg.

Det har sikkert ikke været for- fatterens hensigt nu så mange år efter, — og efter at alle de udanske forlængst er rehabiliterede at ka- rakterisere modstandsbevægelsen som en flok lovløse sicilianske ban- ditter, men det er utvivlsomt rig- tigt, at modstandsbevægelsen fik et højst uheldigt islæt af nye rekrut- ter den 5. maj, et stort kontingent af frihedskæmpere, der indledte kampen den 5. maj 1945, altså på et tidspunkt, hvor risikoen for eget liv og helbred var bort-elimineret.

Også jeg hører til dem, der ville have foretrukket, om modstandsbe- vægelsen havde ophævet sig selv ved befrielsen og overladt valplad- sen til myndighederne, det havde vel nok været det værdigste.

Jeg kom først tilbage til landet ca. i midten af juni, så jeg har ikke personlig oplevet de hektiske dage omkring befrielsen, kender in- tet til de påståede udskjelser ved anholdelser m. v., men er enig i, at de mange arrestationer og interne- ringe burde være undgået. Mange af disse måtte dog givetvis opfattes som beskyttelsesforanstaltninger for de pågældende. Man burde som hovedstraf for værnemagere have anvendt ubarmhertig konfiskation af krigsformuerne og for denne ka- tegoris vedkommende have ladet sig nøje hermed, — det havde væ- ret at foretrække, frem for nu bag- efter at se et stort tal af disse domme ændret ved klageretten med deraf følgende tilbagebetaling og erstatning.

Beklageligt, at arbejdet med dis- se tusindvis af småsager (forseel- ser) optog domstolene i en sådan grad, at alle de virkelig store og alvorlige forbrydelser blev skub- bet ud i årevis og først fandt deres afgørelse mod slutningen af rets- opgøret, da folkestemningen igen havde vendt sig.

Rigtigt er det også, at politiet som følge af overbelastning ved behandlingen af alle disse store og små sager måtte give op med hen- syn til andre sager tyveri- og bedragerisager.

Forfatteren angriber den davæ- rende justitsminister, idet han me- ner inden lovenes vedtagelse på rigsdagen at have sikret sig visse underhåndsløfter fra justitsministe- ren m. h. t. lovenes virkeområde og plæderer på baggrund heraf til frifindelse for sig selv og rigsdag- en, medens sandheden vel nok er den, at ansvaret for dette makværk, der kaldes undtagelseslovene, ret- færdigvis må deles mellem justits- minister og rigsdag i skøn forening, med rette kan det dog ikke be- brejdes landets dommere, at de

DE FORENEDE KULIMPORTØRER

Tlf. 211

HOLMENS KANAL 5
(ved siden af Det kgl. Teater)

Tlf. 211

Kvalitetsbrændsel

til Kakkelovn, Centralvarmeanlæg og Industri

Brændselolier

Vi levere
overalt
i Partier fra
10 hl og
opfter.

Dansk Firma
Dansk Kapital
Største Salg i
Danmark af
fast Brændsel.

A/S DANSK SHELL

Isidor Meyer

St. Kongensgade 67
København K

AXEL PRIOR

AKTIESELSKAB

Bredgade 33

København

$\frac{1}{2}$ Årdal & Sunndal Verk

Dr. Tværgade 30 København

Domus Optica

Cornelius Knudsen

Kgl. Hof. Instrumentmager og Optiker

KØBMAGERGADE 15

KØBENHAVN

Max Bodenhoff

Borgergade 14 A København

dømmer efter anlageskriftet og lovens bogstaver.

Jeg kan ikke se rettere, end at forfatterens kritik mod retsopgøret i det store og hele er velbegrunderet. Beklageligt, at man ikke under udrensningen nåede til tops, — det var dog muligt, at der blandt regeringens medlemmer og blandt de højere officerer inden for hær og flåde var en og anden, der ikke var sluppet helt smertefrit gennem en straffesag efter undtagelseslovene.

Pjecens afsnit »Stikker-likvideringerne« indeholder et 20 siders til tider næsten ubehersket angreb på modstandsbevægelsen og Frode Jakobsen som formand for modstandsbevægelsens likvideringsudvalg.

Ingen, der ikke selv var med, kan sætte sig ind i, hvilke tunge og alvorlige overvejelser, der gik forud for hver enkelt af de ægte likvideringer, hvormed jeg mener stikkerne, for hvis likvidation Frode Jakobsen på forhånd på frihedsrådets vegne havde påtaget sig ansvaret.

Stikkere, javel, men det kæmpende Danmark, altså ikke rigsdagen som sådan, måtte af sikkerheds hensyn i visse tilfælde gå uden for den oprindelig tænkte snævre kreds: stikkerne. Der har været adskillige tilfælde, hvor et aktivt medlem af en gruppe har optrådt så uforsigtigt, var så åbentmundet, at han fik ordre til ufortøvet at forfæjle sig over på den anden side Sundet, da man ellers ville se sig nødsaget til at skride til likvidation, — man måtte værge sig mod *faren indefra*.

Hvorfor går forfatteren i dette afsnit helt over gevind, — hidtil har den parlamentariske tone gennemgående været den fremherskende, — men affyrer rene salver med mord, mord, mord, hvor den rette betegnelse dog formentlig bør være drab, modstandsbevægelsen var ikke en morderbande med Frode Jakobsen som overmorder med ansvaret for ca. 400 »mordsager«.

Det er rigtigt, at andre end stikkere er blevet likvideret eller dog

blevet truet med likvidation, jfr. ovenfor: de, der ved deres adfærd var farlige for modstandsbevægelsen, — men skulle Frode Jakobsen og modstandsbevægelsen af den grund stå skoleret for herr Rytter, — jeg mener *nej*.

At der i ganske enkelte tilfælde er sket fejltagelser, beklager ingen højere end modstandsbevægelsen, men kan forfatteren selv sige sig fri for under sin mangeårige dommergerning at have afsagt fejlagtige domme, ingen vil dog af den grund vove at påstå, at forfatteren har været en dårlig dommer eller fejlet med forsæt, og det er så sandelig heller ikke tilfældet med modstandsbevægelsen. Hvo, der er ren, kaste den første sten. At ville påstå, at det var stikker-likvideringerne, der førte til jødeforfølgelserne og politiets internering og deportering er utvivlsomt ikke rigtigt.

Kun stikkerdom efter fu'dt bevis, javist, ganske rigtigt, men som dommer ved forfatteren så udmærket godt, at det netop var i den slags sager, at fuldt bevis næsten var umuligt at fremskaffe, hvis man da ikke netop opsnappede et brev med utvetydigt indhold eller i en gestapos lommebog med kildeangivelse fandt navne på modstandsfolk o. l.

At der fra Frode Jakobsens side er foretaget indgående undersøgelser vedrørende stikkerdrabene, er hævet over enhver tvivl. Efter befrielsen havde jeg som formand for bykomitéen, her, der afløste bylederen, besøg af en fremtrædende delegat fra frihedsrådet, der havde til opgave at undersøge samtlige stikkerdrab i Jylland, så med sandhed kan Frode Jakobsen ikke beskyldes for løftebrud med hensyn til indgående undersøgelser efter befrielsen af hvert enkelt tilfælde, og mon det ikke i det lange løb tjener de pågældende familier bedst at kunne bibeholde den tro eller illusion, at likvideringen af deres pårørende, uanset at stikkernavn ved likvidationen blev fæstet på dem, skyldes en beklagelig fejltagelse, fremfor en bekræftelse af,

at likvidationen har været berettiget.

Jeg tror det, min kære Zola.

På piecens sidste 5 sider foreslår forfattere i vid udstrækning oprejsning for »ofrene« for den forføjlede udrensning: Amnesti, erstatning og gengivelse af visse borgerlige rettigheder.

Det eneste rigtige er naturligvis, at er der bevisligt gjort uret, må uretten gøres god igen, og i det pengeglade Danmark sker det bedst ved kontant erstatning. I denne forbindelse må jeg måske spagfærdigt bemærke, at det også ved de erstatninger, der hidtil er ydet i forbindelse med revision af domme efter undtagelseslovene, har vist sig ganske lukrativt at have været kollaboratør eller værnemager, sammenlignet med de erstatninger, der blev internerede og deporterede til del: 50 kr. pr. uge i danske fængsler og lejre, 100 kr. pr. uge for ophold i tyske koncentrationslejre. —

En undersøgelse af modstandsbevægelsens gøren og laden i besættelsesårene nu så mange år efter ville være noget nær en tåbelighed, så vi må vel fortsat beskæmmede bøjede hovedet og samtykkende tie, når vi lejlighedsvis stilles over for et truende »for de vil vel ikke benægte, at De har været medlem af modstandsbevægelsen«.

KAJ DAHL

Ethvert brev bør forsynes med vore smukke mærkater i farvetryk.

Vi har to at vælge imellem:

1. Bernadotte-mærkatet med hans bilde.
2. Kammeraternes Hjælpefonds mærkat.

Begge mærkater foreligger i ark med 25 stk. à 10 øre og fås ved at indsende beløbet til giro 780, Kammeraternes Hjælpefond, St. Kannikestræde 10, København K.

De indkomne beløb går til fondens hjælpearbejde.

**Sterling Polish
Company A/S**
Stolpegaardsvej 113
Gentofte

»Det levende Lys«

Asp Holmblad
BLEGDAMSVEJ 104

MONARK SKO
K. K. Kristensen
Møllergade 8—10 København N

Kulkompagniet
»**VESTA**« A/S
KØBENHAVN

H. A. Hansen
Hovedvej 10 Frihavnen.
København Ø

Gunnar Wangel Film A/S
Skt. Jørgens Allé 10
København V Tlf. Eva 758

**A/S DANSK
FORMULARTRYK**
Nørre Farimagsgade 11
København K C 214

Webers Hotel
KØBENHAVN

DYVA & JEPPESENS

Bogtrykkeri A/S

KONGELIG HOFLEVERANDØR

Sølvgade 10

*Central * 230*

København K.

Jensen & Kjeldskov A/S

KØBENHAVN

PETERSEN & PETERSEN

Heibergsgade 15, København

Tlf. 452 & 11452

A/S Hotel Terminus

Banegaardspladsen 3, København

Hotel

CODAN A/S

København

VARME - VENTILATION

SIIM MARCUSSEN

Central 1158

Nürnberg-processen i forskellig belysning

Tre bøger om Hitlertiden — på tysk.

Carl Haensel: Das Gericht vertagt sich. Hamburg, Classen, 1950. 346 sider.

Paul Schmidt: Statist auf diplomatischer Bühne 1923-45. Bonn, Athenäum, 1952. 606 sider.

Paul Schmidt: Der Statist auf der Galerie 1945-50. Bonn, Athenäum, 1951. 305 sider.

Eduard Hemmerle: Deutsche Geschichte von Bismarcks Entlassung bis zum Ende Hitlers. München, Kösel, 1948. 565 sider.

Carl Haensel, kendt som romanforfatter og sagfører under Nürnberg-processen, var for nogle år siden på besøg i Danmark for at tale med Best, som den gang endnu var fængslet; han var beskikket som forsvarer for SS-organisationer, hvis medlemmer efter anklagerens henstilling i flæng skulle erklæres for deltagere i en forbryderisk sammenslutning. I en bog, »Das Gericht vertagt sich« fortæller Haensel — tilsyneladende på må og få — sine indtryk af de mennesker, han mødte i retssalen: alle de faldne prominente personer fra nazismen tropper op, og Haensel forstår at gøre hine dages umådelige spænding, denne sidste kamp for livet, atmosfæren i denne enestående domsforhandling spillevende for os. Det er dagbogsoptegnelser — og de bærer stadig, også i bogform, øjeblikkets friskhed: der er snapshots af Göring, som ikke kunne være taget bedre, og øjebliksoptagelser af Hess, Ribbentrop og Rosenberg, hele den nazistiske garde stiger op af graven, helvedes porte er slået på vid gab, og man ser, hvordan de ter sig på en scene, de selv har misbrugt så mange gange.

Den mest uforskammede er måske Göring; går det galt i krydsforhørerne, så lyver han dristigt, får han en fair chance, udnytter han den til propagandataler; der strides om ord, og tit fornemmer man, at den engelske anklager ikke altid er klar over underfundigheden

i de benyttede tyske gloser. »Vidste Hitler ikke besked med 4 eller 5 millioner mennesker død i koncentrationslejrene?« spørges der indtrængende. Göring svarer tvetydigt: »Føreren anede intet om sådanne tal«. Sådanne tal? Altså var han måske klar over selve mordene, hvad nazisterne ellers bestrider, men anklageren spørger ikke videre. Haensel hævder, at Hitlers psykiske forfald begyndte, dengang han lod sin ven Röhm myrde — på Görings initiativ. Men Göring kunne aldrig erstatte Röhm's stilling som menneske — han stod udenfor, i grunden en dekoreret lakaj, beundrende, hengiven indtil sidste øjeblik. Vi ser Hess, den tavse, af-sindige, der dog forstår at formulere ord som disse: »... jeg fortryder intet. Skulle jeg begynde forfra, ville jeg gøre det samme om igen ... jeg ved, Gud vil frikende mig.«

Anklageren afslører Ribbentrop — sætning for sætning noteres ned; parternes ydre og indre habitus belyses — der står englænderen, den nidkære, sejge jurist Amen, vittig, klar, hans ord skarptslebne som dolke — og overfor ham den »syge, gamle mand«, Ribbentrop, engang udenrigsminister, uden stolthed nu, tvunget til at afsløre sig selv som sin herres sleske og slaviske hund. Keitel, Rosenberg, Frank, Schirach, Jodl — deres sidste ord og domsafsigelsen: en gyser kunne ikke være mere spændende og heller ikke mere usandsynlig end disse kapit-

ler fra en tid, der var ude af lave og om mennesker, der havde valgt at leve »farligt«.

★

Dr. Paul Schmidt var fra 1923—45 tolk i det tyske udenrigsministerium; han skildrer sine oplevelser og samtaler med Europas statsmænd i en bog: »Statist auf Diplomatischer Bühne 1923—45. Dette digre værk fortsættes med et mindre bind: »Der Statist auf der Galerie 1945—50«.

Som helhed betragtet er de to bøger et uvurderligt og uundværligt kildeskift; de tegner sagligt og ikke uden humor og medfølelse menneskeligt og historisk interessante nærbilleder af politikerne, han omgikkes, fra Stresemann og Briand over Hitler til Chamberlain og Molotov. Han var tolk for de »store« — en meget vigtig og dog aldrig fremtrædende person i det store drama, der oprulles for os. Hvilke forsømte muligheder åbner sig ikke for os, når vi læser kapitloverskrifterne: Morgengry i Locarno (1925) — Dyster dag i Genève (1926) — Tilbage til folkenes fællesskab (1926) — Stresemann ved målet: Europa union (1930) — Dørene falder til (1933).

Netop i dag er det værd at læse meget nøje om Tysklands mest betydende og hurtigt glemte statsmand efter krigen, om Stresemann: om hans kamp mod de yderliggående tendenser i hjemlandet, hans forgæves tryglen om forståelse hos dem, der burde have støttet ham, for allerede dengang at skabe et handlekraftigt Europa i forståelse med både Øst og Vest. Det, man nægtede Stresemann, tilranede Hitler sig uden at spørge ... det er den melankolske slutning, man kommer til efter bogens læsning. Iøvrigt bekræfter Paul Schmidt det billede, man har haft af de tyske stornazisters politiske diletantisme og menneskelige utilstrækkelighed; vi hører om deres indbyrdes stridigheder, fjendskab mellem Ribbentrop og Goebbels f. eks., om møder med Mussolini og Franco, om den afgørende samtale, Hitler førte med kong Leopold, som efter

FORLAGET »DANMARK«

Nicolai Kanter

KØBENHAVN

J. H. SCHULTZ A/S

Forlag

KØBENHAVN

K.F.U.M. Spejdernes

Depot A/S

Vandkunsten 12 København K

T. G. JUNGENSEN A/S

Aut. Ford Forh.

Tlf. Lyngby 700

M. B. Cohn A/S

Bredgade 76

København

**LYNGBY
FLØDE IS**

Harald Lyck

Handelsselskab

Knud Graulunds Eftf.

Hovedgaden 1

Lyngby

Gyldendalske Boghandel

NORDISK FORLAG

AKTIESELSKAB

BRANNER & KORCHS FORLAG A/S

St. Kongensgade — København

Det Schønbergske Forlag

LANDEMÆRKET 3

KØBENHAVN K.

Schmidts fremstilling ikke lod sig narre af »Føreren« til nogen som helst fast aftale. Endnu engang oplever vi på nærmeste hold den tyske udenrigsministers intetanende naivitet og dumdristighed: der leges med krig og menneskeliv og katastrofer, med dumme fraser og løjerlige teatraliske optrin: Schmidt var med i det hele; han har afstand og ironi nok til at skildre nazisternes forlorne operette ganske jævnt og uden patos.

★

Med mere indre modstræben, dog aldrig uden interesse læser man Schmidts andet bind om tiden fra 1945 til 50. Vi hører om Nürnberg processerne — Schmidt var selv interneret, anklaget og frifundet — og kan næppe altid være enig i hans bedømmelse af besættelsesmagten og dens fremgangsmåde. Paul Schmidt var, som han selv skriver, hele tiden bare »statist«, først på selve scenen sammen med aktørerne, omsider på galleriet — han havde det som så mange i Tyskland, især blandt de intellektuelle, der lod sig benytte af skiftende politiske systemer og bare adlød uden selv at tage stilling. Derfor er begge hans bøger særlig oplysende for psykologen, der iagttager tyskernes reaktioner både under og efter Hitler; de er typiske og tildels nedslående. Hvor utroligt f. eks., at han og hans chef ikke havde andet kendskab til koncentrationslejrene end fra udenlandsk presse og radio! Schmidt reagerer ligesom masser af hans landsmænd: vi var imod alt det, der skete den gang, men hvad kunne vi gøre? Og nu efter 1945: hvor mange fejl har *de andre* ikke begået — hvor megen uret er der ikke sket imod os! Og vi må svare: hvor megen lydighed dengang — og hvor megen ressentiment nu!

★

Eduard Hemmerle har udgivet en tysk historiebog, fra Bismarck til Hitlers endeligt. (Hemmerle: Deutsche Geschichte.) Bogens tendens er tydelig allerede i forordet, hvor man læser: »En Hitler havde aldrig været mulig, hvis ikke han havde

fundet jordbunden beredt til sin onde sæd i Tyskland.« Denne rigtige erkendelse savnes, forties og tiltrænges netop iblandt den tyske studenterungdom, bogen henvender sig til. Værket øser af et rigt kildemateriale og er den første alment tilgængelige og tillige hermed fængslende bog om tiden fra århundredeskiftet og til nu. Hemmerle taler om dem, der længe før Hitler har gjort staten til afgud og dermed forhindret tyskernes politiske modning.

Spirene til den skæbnesvangre udvikling, Tyskland kom ind i, var allerede til stede længe før Bismarck; han ødelagde ikke disse spirer, men konserverede og plejede dem, endskønt han erkendte, at de måtte blive til frygtelige vildskud i et galt konstrueret Prøjsen-Tyskland. Hvor anderledes bedømmer ikke Hemmerle besættelsesmagten

og retsforhandlingen i Nürnberg — hvilken anderledes slutning kommer han ikke til efter at have gennemgået det uhyre og uhyrlige materiale! Mens Paul Schmidt — af forståelige grunde — er ivrig efter at glemme og opfordrer til det, mens han kalder dem, der ikke uden videre vil slå en streg over det hele for »fanatikerne« (— han, der selv har tjent fanatikerne!), siger Hemmerle — og dermed taler han for et Tyskland, vi kan række hånden til: Vi er havnet langt nede i ulykken, men denne ulykke kan blive udgangspunktet for en bedre fremtid, hvis vi ikke venter tåbeligt på gunstige udenrigspolitiske konstellationer, men hvis det tyske folk erkender sig selv og sine fejltagelser At erkende sin skyld er aldeles ikke uværdigt, men hæderligt.

HANS RÜTTING.

ENIGHEDSPSYKOLOGI

— Dagbogsblad for mandag den 18. september 1944.

Formentlig omkring kl. 18, idet jeg erindrer, at jeg var i Folke-teateret denne aften også Således er det altså det sidste jeg kom til at skrive på min maskine, inden jeg næste dag med det øvrige københavnske politi blev »sendt« sydpå, fortæller dav. reservebetjent Julius Wedege.

København vågnede ventende i morges

Ganske vist er det ved at være en vane i disse tider, hvor der er »skred i den« — som det må udtrykkes på godt københavnsk.

Der har været strejke siden i lørdags, hvor frihedsrådet udsendte opfordring hertil. Strejken omfatter alle virksomheder — med undtagelse af jernbanerne og andre for byens forsyninger o. l. vigtige instanser.

Virksomhed efter virksomhed fulgte parolen

— Oprindeligt har strejken haft sit udgangspunkt i Sønderjylland — og er iværksat som protest mod

tyskernes deportering af ca. 200 danske fra Frøslevlejren.

Deres skæbne i landet »über alles« kender vi ikke — men har vel alt for god grund til at frygte det værste.

Det er ikke den gammelkendte danske blødsødne medlidenhed (om den i det hele taget eksisterer mere?), der får os til at strejke. Nej — det er vor måde at klargøre overfor »herrefolket«, at de skal holde neglene fra vore gutter — og ellers skrubbe ad h. til.

Og strejkens forløb er igen et bevis på, at den slags ting godt kan siges på en PÆN måde — stille og nederdrægtig alvorligt

Sikkert nok er det, at der snakkes folkestrejke her og der over kaffeestationen. Og en og anden snusfornuftig husmoder har fyldt baljer og kar med vand, ligesom det anes, at brostenene i gaderne ikke sidder mere fast, end at barikader hurtigt kan etableres

Det var en ejendommelig stemning i lørdags, da arbejdet nedlagdes — og den store by blev stille.

H. J. Hansen
Slagtermester
Kajerødvej 82 Birkerød

SVEND DARLING

Helsingørgade Hillerød

Tobak — Vin

Landsdelens største efter-
middagsblad
Nordsjællands
Social-Demokrat
— en god avis,
der stadig bliver bedre

LINDESKOV 1/8

HILLERØD

Harde

Herrekvipering

Slotsgade 7

Hillerød

HALSNÆS ANDELSMEJERI

pr. Dyssekilde

Frederikssund

Andels-Svineslagteri

Bagemester

Erik Poulsen

Jægerspris

P. LYKKEBERG

TEGLGAARDSSTRÆDE 5

KØBENHAVN K.

NELLEMANN & DREWSEN A/S

Løngangsstræde 25

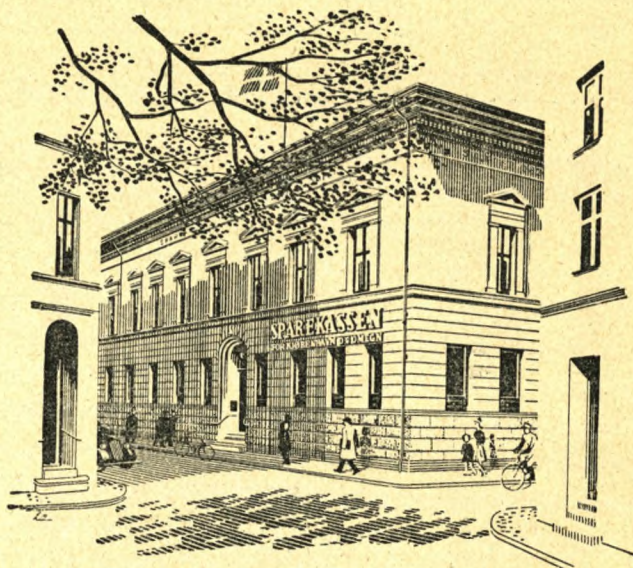
København

Odin Clorius A/S

Ingeniørfirma

VESTERPORT

KØBENHAVN

SPAREKASSEN

FOR

KJØBENHAVN OG OMEGN

Stiftet 1820

★

Niels Hemmingsengade 24 . Afdelinger overalt i Byen

Et hammerslag døde hen, en dør smækkede — og muntre bemærkningsudvekslinger fandt sted foran fabriksporte — inden cyklen blev bestaget. Arbejdspræget forsvandt fra gaderne — og folk slentrede i det gode vejr.

Ubegribeligt er det, at det er bitter krig.

Tyskerne udsendte søndag morgen officiel bekendtgørelse om deporteringen. En represalie mod den sidste tids »snigmord« på værne-magtsfolk o. s. v. . .

Hvis den »højere« Pancke samme morgen har åbnet sit vindue deroppe i Dagmarhus og lyttet ud mod byen, så har han hørt et enstemmigt kor brumme over morgenmaden: LØGN. Men har været ganske uden forståelse af, at der har været en humoristisk undertone i koret — for humor er ganske uden for hans og nazisternes system.

Københavnerne viste i går enighed om, at deres søndagssysler ikke skulle forstyrres, fordi de er i krig. Så togene var godt fulde af folk, der drog til Dyrehaven og andre af omgænsens udflugtssteder.

Og så vidt jeg ved, er der ikke under strejken opstået nogen alvorlige episoder.

Men fredag aften var der »rammesjang« i den på Rådhuspladsen, hvor det kom til skydning mellem tysk politi og danske modstandsfolk. Der blev såret nogle mennesker — 23 iflg. meddelelserne. Men rygtet fortalte allerede lørdag formiddag, at der var dræbt mindst 16 danske

Og lørdag middag blev der nedlagt blomster på de steder af pladsen, hvor man mente, danske var faldet.

— — — Som sagt: vi har ventet hele formiddagen i dag, og byen har ligget stille hen. Ingen sporvogne eller biler har støjet gennem gaderne — kun cyklende og gående folk færdedes. Dog så man ind imellem mælkevogne, der uanfægtet dagen øvede deres gerning.

En ha'l sød er dansk sundhed — og vi drikker alle ENIGHEDEN.

Op på formiddagen kom der små grupper personale foran forretningerne. Man afventede begivenhedernes gang i mildt septembervejr og fri munterhed. Så meget fri, som man af forsigtighedshensyn turde være — og det betød dog mangen en frisk bemærkning om »de grønne«.

Der var fuld enighed om strejkens fortsættelse, til det af frihedsrådet fastsatte tidspunkt for arbejdsgenoptagelse var inde. Og tiden var berammet til klokken 12 middag.

Lidt skeptisk tænker jeg på, om denne enighed — der er uden vaklen — vil vedvare, når folket atter er frit. Eller vil så småskåren misundelse og daglig småkiv føre det tilbage til svaghed i de store spørgsmål? Og tornerosesøvn fra tiden før 9. april vende tilbage?

Eller er svaghed gennem alsang, folkestrejke og flådens sænkning EN GANG FOR ALLE vist bort fra højbordet i danskernes gård?

Omsider gik klokken til tolv.

Og alle var mødt op for at genoptage dagens dont, når luftværns-sirenen havde varslet STREJKE FORBI.

Udenfor tobaksforretningerne var der hungrende køer — og tjenerne i deres mørke habitter ventede udenfor restaurationserne, hvor også enkelte, sultne frokostgæster utålmodigt så mod uret. Inde i mørket var kokkene nok i fuld gang med tilberedningen — for man skal være forsigtig med at være for længe om at sætte måden på bordet i Danmark.

For så kan der godt lyde en ENIG skramlen med porcelænet fra bordene.

Mon ikke, der var en lille spænding i hver person som ventede, mens rådhusurets viser langsomt bevægede sig opefter? En kriblen som før startskuddet?

En mindre nerveprøve, fordi folket har lært, at tingene kan ske hurtigt.

For ruller først tyske tanks gennem gaderne, er dristige vittigheder om »das grosse Vaterland« s re-

præsentanter som blæst væk. Dog kun sådan, at de fortsætter bag skærmende murværk

Bevidstheden om sirenernes kommende vræl havde sin indflydelse på os. Nu har vi ellers hørt den gennem mange år snart hver dag klokken 12 — — og vi kender på andre tider af døgnet særdeles godt deres stigende og faldende valse-toner. Ja, så godt, at mange bare vender sig i sengen og sover videre.

Det er et nervestærkt folk, det danske. Verdenssuset i R. A. F.s brummen anfægter ikke frygten — — men pirrer undertiden nysgerigheden.

Og da er det kreperligt, man SKAL i kælderen, når det tyske antiluftskyts hamrer løs. Men mange, der er indendørs, går da heller ikke derned — og nogle af dem er gudskelov så heldige, at de har gode udsigtsmuligheder i »1. par-ket« på 4. og 5. etage

Nede i kældrene er der ellers ikke kedeligt. Her mødes man i et bredt DEMOKRATI, hvor en livlig udveksling af nyheder, rygter og politiske meninger udveksles mellem kontorchefer, sporvejskonduktører og vaskekoner — mens husvagterne afgiver rapporter om overflyvningernes størrelse.

Så ved man, de får »klistere« dernede — i Rostock, Berlin og Swinemünde.

Så kom omsider sirenebrølet — ENDELIG, strejken er forbi.

Armbåndsure kontrolleres — og man maser på i tobakskøerne. Enigt og samdrægtigt gik det danske folk atter til arbejdet i den krigsprægede hverdags ro.

Ja — ENIGT.

Og det gjorde dybt indtryk — for der var noget højtideligt over øjeblikket. I ærbødhed for samhørigheden — marven i folket.

— — — Nede i Frederiksberggade genoptog en gruppe håndværkere også enigt arbejdet — VED AT HOLDE MIDDAG.

Julius Wedege.

Chr. P. Hansen's Eftf.

Kaffe og The

55 Købmagergade 55
KØBENHAVN

KAISER

Sport — Barnevogne — Legetøj

Helsingørgade 12 Tlf. 41
Hillerød

VALKA

Radio

Tlf. Hillerød 1525 Helsingørgade 19

Hillerød Brugsforening

*Morten
Cristensen*

Tlf. 417 Vordingborg

A S Sydsjællands
JERNFORRETNING

NÆSTVED

*Næstved
Tidende*

ANTON PETERSEN

Korn og Foderstoffer

SLAGELSE

Tlf. 25 Tlf. 24

HARBOES BRYGGERI

Skælskør

DE DANSKE MEJERIERS FÆLLESINDKØB

A. m. b. A.

København

Messen

KØBMAGERGADE 42 — KØBENHAVN

Hillerød Andelsslagteri

A. m. b. A.

NORDSTEN

Hillerød

Frederiksborg Amts Spare- og Laanekasse

AFDELINGER OVER HELE NORDSJÆLLAND

*Haslev
Andels
Svineslagteri*

Sparekassen for
FARSØ OG OMEGN

CHIKI

HERNING

Slagteriudsalget

Tlf. 148 - LØGSTØR

Robert Lassen

Vaadbinderi

Tlf. 344 - Privat 333 - Skagen

Thisted Jernhandel $\frac{1}{8}$

Tysk stikker benådet.

Var idømt livsvarigt fængsel.

Ikke blot i Sønderjylland, men også ud over hele landet er det kommet som en overraskelse, at den tyske krigsforbryder og stikker, den 60-årige skomager Friedrich Wilhelm Adolf Hagner, tidligere Over Jersdal, er benådet fra livsvarigt fængsel og udvist af landet. Han er allerede sendt over grænsen.

Skomager Friedrich Hagner har boet i Danmark i omtrent 40 år, men er tysk statsborger og var stærkt nazistisk orienteret.

Han blev fængslet efter krigen, og man rejste stikkerisag imod ham. Tiltalen lød på, at han den 13. februar 1945 havde henvendt sig til tyskerne og fortalt, at læge Jørgen Teilmann, der praktiserede i Over Jersdal, samme dag havde modtaget en illegal våbenpakke, og at lægen arbejdede i den danske modstandsbevægelse. Resultatet blev, at dr. Teilmann blev fængslet af gestapo. Han blev ført til København og mishandlet, og senere blev han dømt til døden og henrettet i Ryvangen.

Skomager Friedrich Hagner tilstod sig skyldig i dette stikkeri, og han blev ved retten i Haderslev dømt til døden. Ved landsretten og senere ved højesteret blev straffen sat til livsvarigt fængsel.

Der er heller ikke i dette tilfælde blevet givet nogen officiel meddelelse fra ministeriet om benådningen, og med den ny udvisning følger man fra Justitsministeriets side den tidligere anlagte kurs at benåde tyske krigsforbrydere mod, at de udvises af riget. Det skete fornylig med en anden tysk krigsforbryder. Fra dansk side følger man den linje, som det norske Justitsministerium har fulgt. I Norge har man fornylig sendt den sidste tyske krigsforbryder hjem. Fra de tyske myndigheders side har man også ønsket, at dette skete hurtigt for de tyskere, der blev dømt her i landet.

Hr. Redaktør!

Med interesse har jeg læst F-Ks artikel »Hvad med resten af pengene« i »Pigtråd«s oktober nummer. Ideen med et monument i Sverige er fortrinlig, men hvis man holder fast ved beslutningen om at anvende pengene i Danmark, vil jeg gerne henlede opmærksomheden på frihedskollegierne. Kammeraternes Hjælpefond har på hvert kollegium oprettet et Bernadotte-værelse, der står som et minde om koncentrationslejrfangerens velgører. Var det ikke naturligt at knytte mindefondens restkapital til disse værelser som en fond, hvis renter anvendes til billiggørelse af opholdet (studiet) for den unge mand eller kvinde, som bebød de enkelte Bernadotte-værelser. Restkapitalen vil kunne deles ligeligt mellem de kollegier, der har et Bernadotte-værelse, og der vil endda være så meget, at renterne vil være en håndsækning og et mere direkte minde for kommende slægtled end endnu et mindesmærke.

Med venlig hilsen

N. A. Eigenbroth

Efor ved 4. maj-kollegiet i Ålborg

Diskussionen:

Vort forhold til tyskerne i dag

ØJNENE, DER SER!

Alt det sete afhænger jo af øjnene, som ser. Når Hans Rütting anmelder den nye bog om den tyske modstandskamp mod Hitler, glæder jeg mig over, og forbløffes ved! — at der var millioner af tyskere, som måtte i k-z-lejr for kampens skyld, og der var mange tusinde, der lod livet for den. Jeg anede da ikke, den var så udbredt. Men H. R. spørger: Hvor er nu den og den, der var med til at mishandle disse? Det var dog kun et par stykker! Er det ikke at sætte kikkerten for det blinde øje?

Når lærer Hansen-Skovmose fortæller om den unge pige, der hol-

der sin »andagtsstund« i Belsen, erklærer han, at det var »en af de få«. Hvor ved han nu det? Jeg har talt med mange tyskløbsfarere, som har det samme indtryk, som jeg, at det er de *mange*, men de holder ikke af at sige det, ville vi gøre det?

Når pastor Damtoft taler om at tilgive, men ikke glemme, nævner han dem, der sad i lejrene — jeg har også »siddet«! — men han forstår ikke, at man har 2 *måder at glemme på!* Har man været ude for en bilulykke, der har skadet een på kroppen, går man dog ikke og ruger over had mod den forvoldende, selvom skaden er uoprettelig. Man kan huske med og uden had! Præsten mener ikke, et »kirkemøde giver fuldgyldigt udtryk for den tyske mentalitet«. Det har jeg også dokumenteret, men han må ikke sammenligne et kirkemøde med et lignende i Danmark, hvor vi har mistet respekten for Gud i offentligheden. Læs f. eks. referatet i det tyske lægmandsblad for september. Her omtales det, at selv de 500 journalister var så dybt grebne, at de erklærede, at det var en begunstiggelse at få lov at være med. I Tyskland er det kristne liv et offentligt problem, ikke »en privatsag«, som her i Danmark. »Den, som sår had, høster storm«, lad os huske det.

POUL GÖTZSCHE.

Udlandet

Fællesprogram for alle tidligere fanger?

Den nationale forbindelseskomite for politiske fanger og de efterladte fra frihedskampen holdt møde i Charleroi i Belgien den 12. oktober.

Man vedtog at indkalde til et nyt møde 13. december i Brüssel.

Formålet er at opstille et fællesprogram for alle tidligere fanger.

Carl Pedersen

Holsted

Telf. 60

Holsted

Spare- og Laanekasse

Guld - Sølv - Ure - Brillor

TAGE JOHANSEN

Optiker - Urmager - Guldsmed

Tlf. 47 . Holsted By

E. L. Fred. Schrøder

Tlf. 48

Holsted St.

Autoriseret Elektro Installatør

Manufaktur

KJELDEN

Holsted St.

Tlf. 66

Aksel Holst

Maskinforretning

Telefon 24

Holsted St.

A. MICHELSEN

KGL HOF- OG ORDENSJUVELERER
GRUNDLAGT 1841

WILH. F. HOFFMANN & CO.

FREDERIKSHOLMS KANAL 6

København K.

Central 9681 og 9683

A/S JERNKONTORET

Nørrevoldgade 32

KØBENHAVN K.

TLF. 8606

Blyantfabriken VIKING

København S.

A/S PER REUMERT

Hyskenstræde 10

København K.

Filtfabriken

Norden A/S

LYNGBY

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Lyngby

A/S Stürup & Co.'s Eftf.

HELSINGØR

BORUP ANDELSMEJERI

pr. Skævinge

Tlf. Freerslev 8

Bedre kår for ofrne

Den tyske fangeforening har vedtaget at afholde en række møder over hele Vesttyskland. Hensigten er at slå til lyd for en bedre leve-mæssig placering af invaliderne fra den tyske modstandskamp mod nazismen.

Hitler-ordener igen?

Udvalget for ordensvæsenet har foreslået forbundsdagen i Bonn atter at tillade, at man bærer de ordner, der blev uddelt under Hitler-styret.

Udstilling af original-dokumenter

I den tidligere k-z-lejr Gross-Rosen er der åbnet en udstilling, der giver et rystende billede af de forbrydelser, der er udøvet af lejrens nazistiske ledelse.

Blandt det udstillede materiale findes »14-F-13«-dokumenterne, der anbefaler udryddelse af svagelige fanger ved hjælp af Phenol og Gasolin-injektioner.

I Gross-Rosen myrdedes 180.000 fanger fra ialt 16 forskellige nationer.

Navnelisten over de faldne findes i lejren.

I løbet af få dage havde udstillingen et besøg på 20.000.

Spædbørn og oldinge

Den 16. oktober 1943 blev 2000 jøder fra Rom deporteret af tysk S-S.

På 10-års-dagen for denne begivenhed blev der på initiativ af overrabbineren ved synagogen i Rom holdt en jødisk mindesgudstjeneste, der overværedes af de efterlødte og talrige fremtrædende personligheder, bl. a. også Israels minister.

Senator Ugo Della Seta holdt en gribende tale og mindede om den tragiske nat, i hvilken så mange blev slæbt bort til k-z-lejre. Det drejede sig om mennesker lige fra spædbørn til rystende oldinge.

INTERNATIONAL KONFERENCE

Læger skal skaffe fuld klarhed over k-z-lejrenes eftervirkninger

Der arbejdes for tiden på at få arrangeret en konference med deltagelse af læger, der på grund af deltagelsen i kampen mod nazismen har været interneret i tyske k-z-lejre.

Formålet med konferencen er at få fuld klarhed over, hvilke legemlige og psykiske følger, interneringen har haft.

Guldmedalje for tapper kamp

Lanciano, byen i Abruzzerne, har fået guldmedaljen for dens kamp mod nazisterne. Den 6. oktober fejrede man 10-årsdagen for opstanden mod nazisterne. Et mægtigt folketog sluttede op om processionen, der førte de jordiske rester af prælaten Pietro Tesauri fra kirkegården til kirken. Prælaten var en tapper partisan.

Talere fra alle politiske partier talte med begejstring om modstandskampen i Mellemitalien og især om de tre sagnagtigt berømte, men blodige dage i Lanciano.

9. april i Luxemborg

Den 11. oktober deltog 90% af befolkningen i Luxemborg i folkemøde i anledning af årsdagen for den tyske annekktion af landet.

Frihedskæmpere og repræsentanter for øvrigheden samledes ved det mindesmærke, der er rejst for de patrioter, der faldt i kampen mod nazisterne. Der blev her nedlagt et væd af blomster.

I Beles afsløredes under overværelse af praktisk talt hele befolkningen et mindesmærke for ofre fra frihedskampe.

I talerne fremhævedes mindesmærkets store betydning som en understregning af et lille folks heltemodige kamp mod overmagten og samtidig en evig protest mod tyranni og terror.

Frankrig

Den 22. oktober holdtes i Cha-teaubriand et stort stævne i den grusgrav, hvor 7 franskmænd blev skudt af tyskerne på grund af deres deltagelse i modstandskampen.

Italien

Den 27. september afsløredes i den lille landsby i Piémont, Castelle Uzzone, et monument, rejst over 24 partisaner, der blev henrettet af fascisterne.

Dachau-stævne i Belgien

Den 27. september samledes i Antwerpen et stort antal belgiere, der havde siddet sammen i Dachau. Stævnet var præget af begejstret kammeratskab.

Der var også deltagere fra Frankrig, Italien og Tyskland.

Efter en mindegudstjeneste for de kammerater, der døde i Dachau, marcherede deltagerne gennem byen til mindesmærket for de faldne. I rådhuset var der arrangeret en ærefuld modtagelse.

Om bord på damperen »Flandria« samledes mere end 150 deltagere til dagens forhandlinger, der bl. a. drejede sig om en protest mod landsvigernes tilbagevenden til gode stillinger.

Alle delegerede, såvel belgiske, som de udenlandske var begejstrede over den enhedens ånd, der rådede. Man gav hinanden håndslag på snart at mødes igen.

Evner Hollywood ikke at filme

Hollands frihedskamp?

Metro Goldwyn Mayer optager for tiden en film »The True an Brave«. Den behandler emner fra Hollands befrielseskamp mod nazisterne.

Bl. a. bliver befrielsen af byen Maastricht filmet. Selve befrielsen foregik den 17. september 1944. I byen Delft optages henrettelserne af to frihedskæmpere.

Den hollandske forening af tidligere k-z-fanger har protesteret

BRØRUP BOGHANDEL

Hans V. Nielsen

Telf. 196 Brørup Telf. 196

M. E. M. Aarslev

Brørup Automobilforretning

Telf. 34

Birkesig Kalkværk

Rosmus St.

V. Reimer Andersen

Postadresse: Balle

Tlf. Rosmus 52 & 20

A/S Auning

Savværk og Tømmerhandel

Vejlby Riis Skov

Jiu Jitsu Klub

Grenaavej 203

Riiskov

Intens Reklame

- ET HAV AF IDE'ER

Rønne Alle 1

Aabyhøj

Aarhus . Tlf. 58628

M. H. JÆGER

Aarhus Pengeskabsfabrik

Vestergade 9

AARHUS

Knud Madsen

Gartneriet »GRANLY«

pr. Marslev - Tlf. 55

Fabriken **MAYO**

KRAGSBJERGVEJ 26

Odense

Tlf. 6172 (3 Lin.)

H. P. KNUDSEN

Civilingeniør

ODENSE

Tietgens Alle 112

Tlf. 4168

J. Dahl & Sønner

NEDERGADE 9 - ODENSE - TLF. 632

Klingenberg Smørforretning

Odense

ANDR. TUCK

ODENSE

N. Nørregaard

Murermester

Filosofgangen 3

TLF. 7385

CDENSE

FYENS STIFTSBOGTRYKKERI

mod filmoptagelserne, da man er af den opfattelse, at den dybere alvor bag den daværende modstandskamp overhovedet ikke lader sig genfremstille af Hollywood.

Fra fortællehjørret

Sømanden fra Blans mødte R. A. F.-flyveren i Canada.

Havde ikke set ham, siden han styrtede ned ved Ballegaard og blev taget til fange af tyskerne.

En dansk sømand, matros Jens Christiansen, Blans, (på Sundevéd) har på effektiv vis fået bekræftet, at miraklernes tid endnu ikke er forbi, og at verden er endnu mindre, end han troede, selv i atomernes tidsalder.

Under krigen, da han var hjemme i Blans, blev han kaldt op om natten til fodermesteren på Ballegård, hvor en canadisk flyver, der var styrtet ned med sin faldskærm, havde søgt tilflugt. Sømanden var den eneste, man vidste, der kunne tale engelsk, og som man kunne få fat på i en hånd vending, og sømanden talte med canadieren og fik oplysninger af ham, inden tyskerne kom og førte ham med sig. Siden hørte man intet til flyveren, men senere var sømanden med sit skib i Canada og lå i en havn på vestkysten. Den første dag, mand-skabet havde landgangslov, ville Jens Christiansen tage en taxa. Da han havde kørt lidt, spurgte chaufføren ham, hvor han var fra, og da han hørte »Danmark«, fortalte han, at han var identisk med flyveren, der havde været i Blans.

Han fortalte, at det var lykkedes ham at flygte fra den tyske krigsfangelejr, og at han nåede til England via Sverige. På den måde gik det til, at han kunne være med kort efter til det vellykkede bombardement af Shellhuset, hvor han førte en af R. A. F.-maskinerne. At gensynet blev fejret, siger sig selv.

Breve ind og ud i

Frøslevlejren

Fra *Frøslevlejren* har jeg hørt en beretning, som viser, hvor god forbindelse der trods alt var ud og ind. Een af fangerne var en dag blevet kropsvisiteret, og uheldigvis fandt tyskerne en del illegale breve på ham samt et eksemplar af »De frie Danske«, vel at mærke ikke et gammelt eksemplar, men et nummer, som først skulle udkomme 3 dage senere. Tableau!

Hvordan fyren har klaret den, ved jeg ikke, men det er muligt, at tyskerne ikke var så skarpsindige.

Da der efterhånden kom mange breve illegalt ind til fangerne, og

da det var farligt, såfremt tyskerne ved en kropsvisitation fandt et indsmuglet brev, fandt fangerne på at fremstille et stempel efter det originale tyske »Geprüft . . .«. Herefter blev alle indsmuglede breve forsynet med stemplet, og faren ved en kropsvisitation var betydelig formindsket. Dette illegalt fremstillede stempel ligger nu i montren på Sønderborg Slots Frihedsmuseum.
HOLGER THORSØE.

Også andre fra kammeraternes række opfordres til at sende Pig-tråd oplevede eller hørte beretninger i forbindelse med frihedskampen.

Avisen lukket i 14 dage Redaktøren sendt i k-z-lejr

Redaktør Poul Nielsen, Horsens, fortsætter sin redegørelse for den danske presse under besættelsen og tager sit udgangspunkt i sit eget blad, Horsens Avis, der fejrede 125 års jubilæum den 1. august.

»Den hemmelige gang«

I den forbindelse skal måske nævnes en lille pudsig tildragelse. Fra redaktør Holms lejlighed er der over loftet forbindelse med redaktionen, og det medførte rygter om, at »Horsens Avis« aldrig var helt afsondret. Det hed sig, at der førte en »hemmelig« gang til redaktionens lokaler, og at denne benyttedes flittigt af redaktøren, der — således som det gælder for den journalist, der nu engang er »gift« med sit job — ikke kunne holde sig borte fra sin daglige arbejdsplads, selvom det ikke var uden fare.

At tyskerne ikke opdagede dette »forbindelsesled«, vidner kun om, at de var mindre vågne, end deres herrer og mester i bunkeren i Berlin kunne ønske det. Til gengæld

blev ved den lejlighed fjernet visse papirer, som gestapo måske gerne ville have haft fingre i.

Mordet på Kaj Munk

Hvad der iøvrigt skete i dagene omkring den 29. august, husker de fleste sikkert, så det er der næppe grund til at komme nærmere ind på. Den 5. januar 1944 om formiddagen modtog politistationen i Horsens den alarmerende meddelelse, at pastor Kaj Munk var blevet myrdet i Hørbylunde Bakker ved Silkeborg. Han lå på grøftekanten tæt ved et vejkryds og var dræbt med revolverskud affyret på nært hold. Kort efter midnat, natten til den 5. januar havde den tyske radio meddelt: »Den danske forfatter Kaj Munk har fået sin dom«. Der var altså ingen tvivl om morderens identitet.

Meddelelsen spredtes via opslag i »Horsens Avis« vinduer som en løbeild over byen. Nogen officiel meddelelse om udåden fremkom ikke. Vi forsøgte gennem Udenrigsministeriets Pressebureau at få et

SPARE- OG LAANEKASSE
FOR
BOGENSE OG OMEGN

Ande's svineslagteriet
i Børgense

Brdr.
N. & Kr. Petersens A/S
BOGENSE

Georg Hansen
International Spedition
ODENSE

SPAREKASSEN
FOR
SVENDBORG OG OMEGN

N. DUE-PETERSEN
& KRYGER
Ingeniører
Tlf. 118 SVENDBORG Tlf. 118

Grenaa Arbejder
Fællesbageri A/S
GRENAA

A. Knudsens
Læderfabrik
Ebeltoft

Brdr. Jørgensen

Næsby Stansfabrik

RØNNEVEJ 13

NÆSBY, FYN

NÆSBY KAROSSERIFABRIK

Næsby, Fyn

FAEBRIKEN

VIGA Næsby

Banevænget 10

Tlf. 9158

SVEND FONDT

TRÆLAST - LØVTRÆ - IMPORT - EXPORT

Næsby Fyn

Tlf. Odense 10703-3432

BEKA

NÆSBY FYN

Banevænget

TLF. ODENSE 9891

VAREHUS **WILDE** NYBORG

Hudevad Radiatorfabrik

Aktieselskab - LANGESKOV

A/S **Dansk Cykleværk »Grand«**

Nørre Aaby

Svendborg Bank

AKTIESELSKAB

Aktieselskabet Morsø Bank

kort telegram om mordet godkendt af censuren, men forgæves. Vi måtte vente på en officiel meddelelse, hed det. I mellemtiden blev der skrevet en længere nekrolog, som desværre langtfra kunne blive af en sådan karakter, som den burde — på grund af forholdene. Netop som bladet skulle gå i trykken, kom så pr. telefon det officielle telegram om mordet. Samtidig forlangtes det, at vi skulle bringe likvideringen af en nazistisk stikker i samme udstyr, og hvis der blev bragt nekrolog og billede af Kaj Munk, skulle det samme gælde for fiskehandleren. Det skulle ske samtidigt. Og — i samme antal ord!

Et øeblik betænkte vi os. Så blev redaktøren enig med sine medarbejdere om at forsøge at trodse tyskerne. Meddelelsen om mordet på Kaj Munk blev sat med større typer, vi bragte et billede af digterpræsten, og vi satte også nekrologen på. — »Horsens Avis« blev det eneste blad i landet, der bragte en nekrolog. Kollegerne rundt om regnede med, at nu faldt tyskernes hammer, men mærkeligt nok skete der intet.

To nekrologer

Beslutningen om at bringe nekrologen over berømtigheden Kaj Munk blev taget umiddelbar før bladet gik i trykken, og på det tidspunkt var det naturligvis umuligt at skrive fire spalter, som Kaj Munk-nekrologen fyldte, om den ukendte nazistiske fiskehandler i Slagelse. Da avisen forelå trykt var det jo tydeligt, at tyskerne her havde fået et våben mod »Horsens Avis«. Det klarede redaktøren på den måde, at han fra Slagelse fremskaffede nogle oplysninger om fiskehandleren og skrev en halv spalte nekrolog, indledet af en »manchet«. Den blev almindeligt samtaleemne landet over, og der kom til bladet i den følgende tid breve i hundredvis med anmodninger om så og så mange eksemplarer af disse to numre. Vi måtte lade siderne med disse to nekrologer lyskopiere.

Men fra tyskerne hørte vi intet. Først nogle måneder senere, da redaktør Holm sad som fange hos

gestapo i Århus, kom Kaj Munk-nekrologen — og adskilligt andet — frem.

Afvæbning af politiet

Den 19. september 1944 om formiddagen opholdt »Horsens Avis« daværende politimedarbejder sig på politigården. På grund af strejkesituationen havde politiet i Horsens indkaldt et stort ekstramandskab til tjeneste, ligesom en snes mand fra politikasernen i Vejle var kommet hertil. Der var derfor fuldt hus på politigården, og da råbet »tyskerne kommer« lød klokken 10,55. Vi kikkede ud i Rådhusgade og opdagede en større flok tyske soldater, som kom farende frem, medens et par tanks spærrede Rådhusgade. Tyskerne lod til at være nervøse. De krøb sammen bag panservognene, men da de så, at intet skete, blev de mere modige og et øjeblik efter myldrede de skarpt bevæbnet ind på politistationen, hvor afvæbningen af politibetjentene foregik.

Besættelsen igennem skred tyskerne ofte ind overfor pressen, men et så alvorligt indgreb som lukning af dagblade forekom ikke i over ti tilfælde. Et enkelt blad fik tre ugers forbud. Det var »Bornholms Avis«, der havde bragt et iøvrigt censureret telegram om englændernes genindtagelse af Mandalay under overskriften »Kom igen, soldat fra England, kom igen til Mandalay«. To fik 14 dages forbud og resten klarede sig med nogle få dage. Kun i to tilfælde var lukningen forbundet med arrestation af medarbejdere, nemlig i tilfældene »Vejle Amts Avis« og »Horsens Avis«, begge konservative.

Avisen bliver lukket

Den 23. september 1944 kom lukningen af »Horsens Avis«. Klokken var lige ved 11. Medarbejderne sad på redaktionen og arbejdede, da redaktør Holm pludselig stak hovedet ind ad døren og sagde: — Kom lige ned på ekspeditionen allesammen. Da vi vendte os om, opdagede vi, at redaktøren ikke var alene. Der stod en skummel fyr bag ham — og han havde den ene hånd i lommen! Efterhånden samledes hele

personalet på ekspeditionen. Den mest utiltalende af mændene tog ordet, stadig med den ene hånd i lommen: — Der Zeitung ist verboten. — Avisen er forbudt, oversatte den »danske« tolk. — Gegen Sie sofort nach hause, alle, fortsatte tyskeren, og tolken oversatte. Vi fik lov til at samle evt. personlige ejendele sammen, inden vi gik. Så skulle vi nok gennem redaktøren få nærmere besked om, hvornår vi kunne møde igen. Døre og vinduer forsegledes med den tyske ørn.

Med gestapomandens pistol i ryggen førtes redaktør Holm op på sit kontor. Tyskerne rodede på skrivebordet og hylder, fandt illegale blade og andre skrivelser og gav sig interesseret til at læse i det. Jeg husker, at jeg stillede mig på lur i nærheden for at se, hvad der videre ville ske. Efter et kvarters forløb kom gestapomændene ud og kørte bort i deres gule Opel. Men de var ikke alene. De havde taget redaktøren med. Han fik at vide, at det hele blot drejede sig om nogle få oplysninger, så kunne han tage tilbage til bladet igen. Som sædvanlig holdt tyskerne ikke ord. Via Århus arrest blev redaktør Holm sendt til Frøslev

Elleve uger i fangenskab

Det kneb at få at vide, hvad grundlaget for arrestationen og bladets lukning var, men omsider kom det. Horsens Avis havde, hed det, den 3. september bragt en artikel, hvori den tyske værnemagt var blevet fornærmet. Om afhøringen dengang skrev redaktør Holm selv efter kapitulationen:

»Der faldt en stor sten fra mit hjerte. Artiklen huskede jeg godt — den beklagede, at vi havde fået hele Al Capone-tilstande i Horsens, hvorefter den skildrede et optrin på eller ved restaurant »Nørrelyst«, ved hvilket en mand havde affyret sin pistol. Der var ikke heri omtalt nogen tysker, hvorimod en mand ved navn Chr. Peter Jensen her fra Horsens var nævnt. Samme Chr. Peter Jensen havde et par dage efter artiklens fremkomst været på redaktionen og beklaget sig, og vi

CYMA

Et af de bedste Schweizer Præ-
cisions Ure. Forlang det hos
Deres Urmager

FYNS BOGHANDEL

Riggo Madsen

Nørregade 17 — ODENSE — Telf. 1742

AAGE ASTRUP

Tømrermester
Rugaardsvej 242 Odense

FYNS STIFTS KREDITFORENING

Odense

Murermester

Johs. M. Sorensen

Hunderupgade 32
Odense . Telf. 370

Odense Osteri & Salatfabrik

v/ HOLGER HANSEN

Kongensgade 31

Chr. Johansen

Møbelfabrik
Kochsgade 11 . Odense

MELCHIOR & VOLTELEN

Ingeniører & Entreprenører

HAVNEGADE 120 — ODENSE

OTTO's

HERREMAGASIN

Skibhusvej 97 Tlf. 9698 Odense

W. B. MÜLLER & AAGE R. JOHANSEN

Murermestre

Langelinie 93 — Odense

HADDUNGS BOGHANDEL

ODENSE

Skibhusvej 103 Tlf. 6424

ODENSE PAPIRFORRETNING

Pantheonsgade 4 — Odense

Laur. Pedersens

Duco-Lakereri

Tlf. Humble 200

GUSTAV ELLINGE

Skibhusvej 101 — Odense — Tlf. 5228

SAMSØ

ANDELSSLAGTERI

var da blevet enige om en lille retelse, hvori det hed, at Jensen *ikke* havde båret pistol. Men det var hans svoger, der var tysk marinevægter, og det var denne, der havde fyret.

Og Jensen spurgte meget interesseret, om de tyske gendarmere havde været hos os. »Så kommer de nok«, sagde han, da jeg svarede nej til hans spørgsmål. Artiklen var skrevet af bladets politimedarbejder på grundlag af oplysninger fra det danske politi, som jo endnu var i funktion den gang. Fire dage før min arrestation var det »hørt op«. Den tyske afhører røbede iøvrigt, at arrestationen og lukningen var sket efter ordre fra København. Og at tyskerne af mange årsager havde et godt øje til Horsens Avis. Redaktøren måtte tilbringe elleve uger i fangenskab, og et halvt år senere hentede tyskerne ham igen.

Atter frie

Horsens Avis var lukket i 14 dage. Så begyndte vi på en frisk. Redaktør Alb. Christiansen forlangte ikke, at vi skulle fravige den faste linie overfor tyskerne, vi hidtil havde fulgt og som redaktør Holm havde angivet og været med i. Derfor blev overskrifterne ikke blide-re efter lukningens ophør, og vi håbede hver dag, at bladets daglige leder snart ville vende tilbage. Det var en festdag, da han endelig gjorde det. Ser man tilbage på de begivenheder, der skete for danske aviser under besættelsen, slap Horsens Avis alligevel billigt. Mange bladbygninger blev sprængt i luften af terrorister, og desværre kostede attentaterne også menneskeliv.

Avisen skulle sprænges

Medens redaktør Holm sad i Frøslev, blev fru Holm en nat i november 1944 ringet op fra Århus. Den ubekendte stemme i den anden ledning sagde, da han var blevet klar over, at det var den rigtige, han havde fået forbindelse med, til fru Holm, at hun hellere måtte se at komme bort fra Horsens Avis øjeblikkeligt. Så var stemmen væk.

Og fru Holm forsvandt for nogle dage. Det viste sig senere, at tyskerne havde truffet beslutning om at sprænge Horsens Avis i luften. Heldigvis for os stod en gestapomand i ledtog med danske modstandskredse. Han sendte sin advarsel ud, den gik videre til fru redaktør Holm, og sprængningen fandt lykkeligvis ikke sted, uvist hvad der så end kan have været årsagen hertil.

Advarslen kom iøvrigt gennem Røde Kors.

Horsens administrerer billigt

De seks frihedskollegier har dannet et kollegieråd, der er højeste myndighed. Det består af repræsentanter for hvert kollegium.

Kollegierådet holdt møde den 31. oktober på 4-maj-kollegiet i Ålborg.

På mødet drøftedes også salget af 4.-maj-mærker.

4.-maj-kollegierne mister iøvrigt en betydelig indtægt, når Frihedsfonden indstiller sit mærkesalg. Forhandlingen sker sidste gang i 1955 på ti års dagen for befrielsen. I kollegiebyerne går halvdelen af mærkesalgets indtægt til de respektive kollegier, for Ålborgs vedkommende vil det sige 2500 kr. om året. På mødet blev der spurgt, om ikke kollegiebyerne i det mindste kan fortsætte salget, men Frihedsfonden er imod en sådan ordning ud fra den opfattelse, at Danmark er ved at være »mærketret« og indsamlingstræt. Nogle må ophøre, og nu vil Frihedsfonden vise det gode eksempel i håb om, at man kan klare sig med de midler, der står til rådighed.

Kollegierne sammenlignede deres regnskaber, og det viste sig, at Hor-

sens kan møde med det smukkeste. Det skyldes for en del, at alumnerne, hvoraf de fleste er håndværkerstuderende, selv udfører alt vedligeholdelses- og havearbejde uden vederlag.

HIST OG HIR

Det er på tide at tænke på julen

I lighed med tidligere år foretager KAMMERATERNES HJÆLPEFOND pakkeforsendelse til trængende kammerater i anledning af julen.

Det har flere gange vist sig, at en og anden gerne ville række en hjælpende hånd særlig ved denne lejlighed, og det vil der også være lejlighed til i år.

Hvad er der brug for?

Alt, hvad der kan bringe glæde i et småtstillet hjem op mod jul. Der kan f. eks. nævnes legetøj til børnene, beklædningsgenstande til børn eller voksne, bøger, æbler, appelsiner, og chokolade er jo velkommen både hos store og små. Lidt tobak under en eller anden form kan skabe en vis hygge i stuen.

For frugtens vedkommende er det naturligvis temmelig tidligt at fremsende, men ønsker man at sende frugt, kunne man give tilsagnet allerede nu. Så ved kontoret, hvordan man kan disponere.

Måtte man foretrække at sende penge, bedes man på girokortet anføre, at beløbet er til julepakkerne.

Alle henvendelser i denne sag rettes direkte til: Kammeraternes Hjælpefond, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (Giro 780).

HARALD THISTED

Thorsager Savværk
Tlf. Vejrumbro 42x

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

»Dannevirke«

FREDERICIA

Bjerregrav

Andelsmejeri

pr. Møldrup

**ELECTRO-
ISOLA**

VEJLE

FÆLLESBAGERIET A/S

Kongensgade 31 — Fredericia — Tlf. 602

Landbomejeriet

Fredericia

Fredericia Mejeri

GOTHERSGADE 14

TLF. 1428 - 1429

Maskinfabrikken

SIGURD STENHØJ I/S

BARRIT

E. MARTENSEN

Aut. Elektro-Installatør

LYS . KRAFT

glud

VARME . KULDE

Dalsgaard

Emulgatorer — Emulsion A/S
JUELSMINDE

Chr. Jensens

Sølvvarefabrik

Fredericia

HANS GRAM

Annesminde

Fredericia

Tlf. 376

Fabrikken

„Credin“

JUELSMINDE

Snaptun Fiskeexport

v/ Laurits Petersen
Snaptun pr. Horsens
Glud 61

Revisor

JUL. OLSEN

Fredericia

Gummivarefabriken

JYLLAND A/S

Horsens

ARBEJDERNES
FÆLLESBAGERI A/S

Horsens

Esbjerg Tæppelager

Kongensgade 88 Tlf. 3811

Horsens

Trælasthandel

Aktieselskab

M. PERREGAARD

SKOVBY . ALS

Paasch & Larsen, Petersen

Aktieselskab

Horsens

Hjulsminde Eblemost pasteuriseret

Mosteriet »Hjulsminde«

HALK PR. HEJSAGER — TELEFON 45

N. SKYTTE
Cementvarefabriken
Ringkøbing

D. & C.
Fiskeexport
Ringkøbing

C. P. Møller og Søn
Autobilforhandler
Søndergade 31—33 Vejen
Tlf. 279 — 300

Vejen Andelsmejeri
Tlf. Vejen 3
Alt i fineste Mejeriprodukter

Den mest velmagende
Sennep er
Alfa SENNEP
A/S ALFA . VEJEN

Barnevognen
der glæder Mor og Barn er fra
A/S Simon Brønd & Co.
Vejen

Svennings
**MASKINFABRIK &
JERNSTØBERI**
Vejen Telf. 58

Lunding Mejeri
Lunding pr. Haderslev

Æblemost
Frugtplantagen Langedeby
Bornholm

Slagtermester Chr. Glistrup
Neksø

NEXØ STØBEGODS
NEXØ

Bornholms **MØBELFABRIK**
Johs. Sorth
NEXØ

Nexø Radio-Service
Aasen 20 Tlf. 153

Frugt Blomster Grønt
C. SCHOU
Aasen Tlf. Nexø 98

M. Riis Petersen
Slagterforretning
Nexø Tlf. 57

SKAT WEST
Cykleforretning
Nexø Tlf. 358

Johs. Munch A/S
NEXØ

Møbler i 2 Etager
A/S Sydlandets Møbellager
Nexø Tlf. 202

Aabol
Andelsmejeri
pr. Toftlund
C. Jensen

Cykle- og Autohandel
Poul Jensen
Stenseby Boldilsker
Tlf. 65

J. M. G. Kofoed
Nymølle
NEXØ

Sparekassen
for
Nexø og Omegn

BIOGRAFEN
SVANEKE
Tlf. 47

Restauration
Brændegaardshaven
E. Ipsen
Svaneke Tlf. 76

Børge Rasmussen
Købmand
Aarsdale pr. Svaneke

K. SOMMER
Bagermester
Kure Mølle pr. Svaneke

SVANEKE BANK
Aktieselskab

Bornholms Andelsvaskeri
ALLINGE
Tlf. 270

AAKIRKEBY OG OMEGNS
SPAREKASSE

Håndslag fra Norge

En Stenhus-dreng, som mistede livet som følge af besættelsen, vil nu få sit mindeværelse. For nylig holdt direktør Sigurd Winsnes, Oslo, i norsk radio et foredrag om rejsningen af mindesmærker efter besættelsestiden. Han fremholdt, at man i Danmark byggede nyttige monumenter i form af 4. maj-kollegier og slog til lyd for at man samlede sig om lignende opgaver i Norge.

Allerede et par dage efter radioforedraget modtog frihedsfonden i København et tilsagn fra forhenværende ambassadør August Esmarck om en gave på 10.000 kr. til minde om hans unge søn, Knut Esmarck, der døde efter deltagelse i den norske modstandskamp.

Knut Esmarck blev arresteret af tyskerne og sendt til tysk koncentrationslejr, hvorfra han vendte dødsdødsyg tilbage efter maj 1945. Et par måneder efter døde han. Knut Esmarck tog studentereksamen fra Stenhus kostskole.

Et af nazismens ofre

Overdyrlæge N. M. Mose, Randers, er i går død af hjertelammelse, 58 år gammel. Afdøde kom til Randers i 1911 og blev overlæge ved jyske dragonregiment. Han har været invalid og lænket til rullestolen, siden han i 1945 blev ramt af en tysk kugle.

Rottbøll — legat

På Chr. Michael Rottbølls dødsdag den 26. september blev et mindelegat, der er knyttet til hans værelse på 4. maj kollegiet i Ålborg, tildelt den 23-årige elektriker Chr. Andersen fra Bødsted i Thy. Andersen er for tiden elev på højspændingsteknikum i Ålborg. Legatet blev oprettet i 1950 ved en landsindsamling, og det er i øjeblikket på 5000 kr. Der er stadig mulighed for at forøge legatkapitalen ved gaver til Chr. Michael Rottbølls Mindefond, Ålborg Frihedskollegium.

Fyn

Ved en plakat-konkurrence, udskrevet af Fyns Røde Kors blev 25 børnetegninger præmierede, deraf 16 fra N. Sjøby skole.

Dette må ses som et smukt resultat af den tegneundervisning skolens leder, førstelærer P. Mahler (tidl. Neuengamme — Dachau), giver.

Opgaven lød på, at man skulle tegne en plakat med motiv fra Røde-Kors-arbejdet, og Røde-Kors mærket skulle forekomme i plakatkudkastet.

»Buchenwald«-box 8

Politiklubben »Buchenwald« — box 8 holdt sammenkomst fredag den 6. november.

Sammenkomsten er efterhånden en årligt tilbagevendende tradition og samler henved 30 deltagere.

En modig prædikant

I anledning af, at sognepræst Åge Dahl, Horsens, tidligere Neuengamme m. fl. lejre, den 20. oktober fyldte 60 år, skrev Horsens Avis bl. a.:

Under krigen var der en præst, der på et offentligt møde ligeud sagde: »Jorden genlyder af æslers skryden, Hitlers, Stalins og Mussolinis«.

Det var den samme mand, som, da tyskerne trængte ind i Klosterkirken ved en frihedskæmpers begravelse, dristigt gik ud i våbenhuset og sagde voldsherredømmets repræsentanter sin mening uden at lægge fingrene imellem, hvorefter han med faste skridt gik tilbage til sin plads og meddelte følget, hvad tyskerne havde sagt, idet han tilføjede: »Selv de døde forfølger tyskerne nu«. Manden var sognepræst Aage Dahl, og når det skal nævnes her i dag, er det, fordi pastor Aage Dahl i dag fylder 60 år.

At denne dristige træden op mod besættelsesmagten skulle få konsekvenser, siger sig selv, og for præsten var det vel efterhånden også blevet sådan, at han hver dag gik og ventede på, at tyskerne skulle

komme og hente ham. For ham var det et samvittighedsspørgsmål at gøre folk opmærksomme på den fare, der lurede, og pastor Dahl var mandfolk nok til at sige det uden omsvøb, således at der ikke kunne herske den fjerneste tvivl om, hvad han mente. At det tyske folk ikke hører til hans vennekreds efter tiden i koncentrationslejren, ja, det vil næppe nogen bebrejde ham.

PIGTRÅD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hælpesfond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement.)

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30). Minerva 1336.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2. sal, København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17,30—18,30).

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

TRYKKERI

Hak Jørgensens Bogtrykkeri, Ejby pr. Glostrup.

MEMLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

INDHOLD:

	Side
Sv. Rytter anklager	259
Nürnbergprocessen	
i forskellig belysning	263
Dagbogsblade	265
Tysk stikker benådet	269
Vi og tyskerne i dag	269
Dachau-stævne i Belgien	271
Fra fortællehjørnet	273
Pressen under besættelsen	273
T.d. at tænke på julen	277

Trykt i 16.000 eksemplarer.
Afliveret til postvæsenet d. 14. november